

Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee

Teie 26.07.2024 nr 8-1/24/3277;
HTM/24-0793/-1K
Meie 17.09.2024 nr 1.1-11/3451-2

**Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse
muutmise seaduse eelnõu
väljatöötamise kavatsus**

Austatud haridus- ja teadusminister

Rahandusministeerium koostööstab põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse (edaspidi *VTK*) järgmiste märkustega.

1. Lahendamist vajava probleemina toob *VTK* välja koolide ebaühtlase juhtimiskvaliteedi üldhariduses ja selle põhjusena nimetatakse asjaolu, et koolijuhtide enda sihipärane professionaalne arendamine on väga ebaühtlane ning osa koolipidajaid ei tegele koolijuhi kompetentside ja töö tulemuslikkuse süstemaatilise hindamisega.

Kahe peamise lahendusena pakutakse välja: 1) säilitada võimalus tähtajatu töölepingu alusel töötada, kuid kooli pidajale antakse täiendavad alused koolijuhi töölepingu lõpetamiseks ning koolijuhi hindamise süsteemi ja kriteeriume täiendatakse (kohustuslik atesteerimine, ekspertide kaasamine värbamisse); 2) muuta koolijuhtide töölepingud tähtajalisteks ning täiendada koolijuhi hindamise süsteemi ja kriteeriume (kohustuslik atesteerimine, ekspertide kaasamine värbamisse). Kokkuvõtvalt eelistatakse *VTK* kohaselt teist varianti.

Kehtivate õigusaktidega pole reguleeritud koolijuhtide hindamist, tagasisidekamist ega atesteerimist. Vastavalt kehtivale põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele on kooli direktori kvalifikatsiooninõuded vähemalt magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon, juhtimiskompetentsid ning eesti keele oskus vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele. Nagu *VTK*-s märgitud, kui õppeasutuse pidaja leiab, et õppeasutuse juht ei vasta nõuetele, siis on tal võimalus lõpetada temaga tööleping, võttes aluseks vastavad töölepingu seaduse sätteid. Õppeasutuse juhi vastavust oma ametikohale tuleb hinnata neile kehtestatud kvalifikatsiooninõuete valguses ehk õiguslikud võimalused töölepingu ülesütleamiseks sisuliste probleemide tõttu on olemas, kuid hetkel ei ole *VTK* kohaselt süsteemi, mis kohustaks õppeasutuse pidajatel neid järgima ja vastavalt reageerima.

VTK-s on märgitud, et nii tähtajatute kui tähtajaliste töölepingutega on võimalik ühendada koolijuhtide atesteerimist ja arenguhindamist erinevas vormis ning erineva perioodilisusega, samuti värbamisega seonduv. VTK-s pole kaalutud võimalust täiendada õigusaktidega koolijuhi hindamise süsteemi ja kriteeriumite (sh VTK-s pakutud töölepingus kohustusliku tingimuse kehtestamine juhi enesearenguks või juhtimiskompetentside täiendamiseks, st õppeasutuse juht on kohustatud läbima perioodiliselt koolitusi või osalema riigi poolt korraldatavates programmides) ilma töölepingu tähtajalisuse muutmiseta, millisel juhul oleks võimalik ka tähtajatu töölepinguga töötaja puhul hinnata tema sobivust ametikohale.

Palume kaaluda, kas tähtajatu töösuhe koos pakutud arenguvestluste ning atesteerimissüsteemiga saaks samamoodi üldhariduskoolide juhtimiskvaliteeti parandada. Lisaks pole kaalutud varianti, et koolipidaja saaks ise valida, kas asjakohasem oleks tähtajatu või tähtajaline tööleping, samuti, kas võiks lubada koolipidajal valida töölepingu tähtaja pikkust.

Kokkuvõtvalt leiame, et koolipidaja autonoomiasse sekkumine peab olema väga kaalukalt põhjendatud ja riik peab olema seadusandluses ja argumentatsioonis järjekindel. Lepingute tähtajalisusest loobumisel olid arusaadavad põhjused, mis pole muutunud. Lepingu vormi ettekirjutuse korduv välja vahetamine ei aita meie arvates koolijuhtimise kvaliteeti tõsta ja eelistame jätta see vorm vabaks. Tähtajalise lepingu lõpetamine, kui juhtimisega on probleemid, on veel keerulisem kui tähtajatu. Seepärast tuleks regulatsioon keskendada välise sekkumise mehhanismile kvaliteedihindamise alusel.

2. Teretulnud on soov panustada inimestesse (antud juhul koolijuhtide kvaliteeti) uute hoonete püstitamise asemel. Rahandusministeerium ei saa toetada riigi kulude suurenemist. Haridus- ja Teadusministeerium peab tagama katte riigieelarves muudatusega seotud kuludele programmi tegevuse (HS110203) Õpetajate ja haridusasutuste juhtide arengu toetamine alt.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Kutt Kommel 5885 1402
Kutt.Kommel@fin.ee

Agnes Peterson 5885 1301
Agnes.Peterson@fin.ee